

Izjoja vaak torak, četrtek in sobota. — Cena: Za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krono.

Na pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštine proste. Ne-frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strassmajerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 80 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm, za reklamne notice med tekstom 8 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 68.

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Dr. Juro Korent:

Socijalistična kriza na Češkem.

V vseh državah, kjer so prišle po svetovni vojni socijalistične stranke na krmilo, se je več ali manj pokazalo, da socijalisti, ki so pred vojno stali povsod v opoziciji proti vladi, niso sposobni voditi državnih in javno gospodarskih poslov. Njihova nezmožnost je obstajala večinoma v tem, da niso imeli v svojih vrstah dovolj inteligence in da tudi ta ni imela v svoji lastni stranki potrebne zaslombe, kar se je pokazalo posebno jasno na Češkem.

Tu so dobili socijalni-demokratje in z njimi združeni nar. socijalci kakor pri občinskih, tako pri državno-zbornih volitvah skoraj polovico mandatov, k čemur so jim pripomogle največ kritične gospodarske razmere v državi in pa protimilitaristična gesla. Nemajhen vpliv na izid volitev pa so imeli uspehi, koje so dosegli, kakor 8-urni delavni čas, ogromno zvišanje plač, spremembo zakona o penzijskem zavarovanju privatnih uslužbenecov, podporo brezposelnim in druge ugodnosti pri prideljevanju živil itd., tako da je stranka, ki je izgubila med vojno v narodu ves ugled, postala naenkrat popularna. Še pred volitvami se je vodja nar. socijalne stranke Stříbrný javno hvalil, da je 70—80 procentov vseh češkoslovaških državljanov v socijalističnem taboru, kar pa ni bilo res, kakor so volitve pokazale. Vendarle pa so posebno soc. demokratje pri volitvah v državni zbor dosegli takšen uspeh, da se jim je po lastni trditvi delala omotica pred očmi. Postali so najmočnejša stranka in so s pomočjo koaliranih nar. socijalcev in agrarcev dosegli, da jim je bilo že povodom občinskih volitev l. 1919. izročeno ministrsko predsedništvo in cela vrsta ministrskih sedežev, ki so si je z nar. socijalci in agrarci razdelili tako, da so imeli s prvimi veliko večino v vladi, kar pa nikakor ni odgovarjalo številu njihovih glasov oziroma mandatov. Tako se je zgodilo, da narodni demokratje, ki so imeli največjo, da, skoraj edino zaslugo, da je postala Češka samostojna, in ki so bili in so najboljši državotvorni element, niso bili zastopani v vladi, dočim je stal na pr. dr. Šmeral, ki je bil med vojno kakor dr. Šušteršič navdušen avstrijski patrijot, v vladnih vrstah. To dejstvo je napravilo na vse narodno čuteče ljudi skrajno mučen vtis, kajti vsakdo je vedel, da dr. Šmeral in njegovi sodruzi — komunisti — med njimi krojač Muna, ki je celo vrsto čeških legionarjev izdal ruskim boljševikom in tako povzročil njihovo kruto smrt — nimajo družega na srcu kot splošno uvedeno sovjetov po Leninovem vzorcu in uničenje češkoslovaške republike. Ti ljudje so spomlad lanskega leta z velikim zadoščenjem pozdravili napad Bela Kunovih banditov na Slovaško in so malodane zabranili pošiljanje čet proti Madžarom, vsled česar imajo neštevilno žrtev na češki strani na svoji vesti.

S prva so skušali v soc. demokratični stranki, kjer je imelo njihovo takozvano levo krilo močno manišino, za svoje ideje pridobiti večino, zahtevali so, da se uvedejo takoj sovjeti in da se oborožijo delavci, češ, le potom revolucije je mogoče razbiti stari državni red po zapadnoevropskih načelih. Socijaliziranje vseh industrijskih in trgovskih podjetij ter boj proti meščanstvu je bilo njihovo prvo geslo in ni čuda, da so zlasti med mlajšim, nerazsodnim delavstvom dosegli uspehe, dočim je bila večina sodrugov sicer istotako za Marksova načela, vendar pa je proglašala, da je hoče doseči le mirnim potom, z evolucijo. Ker imajo vsi aktivni vojaki volilno pravico in torej politična agitacija med vojaštvom in prepovedana, so si komunisti s

svojim odkritim bojem kmalu pridobili celo med vojaki veliko število privrženecov, kar bi v slučaju vojne lahko postalo za državo usodepolno.

Desno krilo soc. demokratične stranke je, namesto, da bi takoj pretrgalo zvezi s komunisti, vedno bolj pristajalo na njihove zahteve, boječ se, da izgubi prvenstvo in nadvlado nad drugimi strankami in da bi se morali odreči raznim ugodnostim v konzumnih društvih in pri državnih in drugih javnih koristih. To pa je zmešnjavo še bolj povečalo in grozečo katastrofo približalo. Komunistem, o katerem po prevratu ni bilo najmanjše sence, se je začel rapidno širiti in okuževati javno moralo ter politično življenje, in čutil se je naenkrat dovolj močnega, da prevzame strankino vodstvo v svoje roke, in da se s pomočjo levega krila nar. socijalcev, ki ga vodi dr. Vrbský, bivši minister in anarhist, in s pomočjo nemških socijalnih demokratov polasti vlade in uredniški svoja načela. To se je imelo zgoditi na strankinem shodu v drugi polovici septembra, toda desnica je še pravočasno izpregledala veliko nevarnost za obstoj stranke in države in je odgodila občni zbor na november. S tem je bila nevarnost za enkrat preprečena, nikakor pa ne odstranjena. Čez noč so se polastili komunisti z nasiljem strankinega poslopja v Pragi, kjer je obenem strankino glasilo in uredništvo in sklicali so na lastno pest strankin občni zbor. Po njihovi trditvi so imeli na njem komunisti večino delegatov na svoji strani, vsled česar zahtevajo, da se jim izroči tudi vodstvo stranke z vsem strankinim premoženjem, o čemur pa desnica ničesar noče vedeti, češ, da to ni bil strankin občni zbor, ker ni bil veljavno sklican.

Boj med levico in desnico je imel za posledico, da je morala vlada odstopiti in da je bilo imenovano uradniško ministrstvo, pojav, ki ga je redko videti v republikanskih državah in po katerem se poseže samo v izvanrednem slučaju. S tem je zaenkrat padla socijalistična nadvlada v vodo, kajti gotovo je, da v bodoče socijalni demokratje ne bodo imeli onega vpliva v vladi in v javnem življenju, kot so ga imeli dosedaj in da bodo pri tvoritvi nove vlade prišle v poštev tudi one stranke, pred vsem narodni demokratje, kojim je svoj čas socijalistična levica prepovedala vstop v vlado. To bo pomenilo ozdravitev notranjega in gospodarskega položaja na Češkoslovaškem in tem večjo okrepitev male antante, predvsem Jugoslavije, ki vsled svojega agrarnega značaja nima umevanja za socijalistično ali celo sovjetsko republiko.

Razkol v socijalističnem taboru na Češkem, ki pa ni omejen samo na imenovano državo in zapušča v drugih državah močne korenine, posebno na Nemškem, Angliji, Francoskem, Italiji itd., pomeni v obče razjasnitev splošnega gospodarskega in političnega položaja, ki je tlačil cela dva leta državo, pretvarjal v sosednjih deželah javno mnenje in ki je vsled svoje neodkritosrčnosti izpodjedal narodno in patrijotično čuvstvanje drugih državotvornih strank, posebno pa navdajal češke Nemce in madjarske renegate na Slovaškem s pogumom in nado, da država mora razpasti, ter da jim prinese sovjetska republika narodno in politično osvobodjenje.

Politično življenje je podobno razburkanemu morju, ki meče valove na valove, pokoplje enega, da dvigne drugega. Takšna je historija čeških socijalistov. Čez noč so postali ošabni gospodje, toda usoda jih je razbila ob pečini. videti je le prazne pene in stopinje, odkoder so prišli.

V Pragi, dne 28. okt. 1920.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matice«!

Politične vesti.

Jadranska pogajanja se prično glasom poročila iz Beograda dne 7. novembra v nekem kopališču blizu Rapolla. Naši delegati so pripravljeni na odhod. Slovenca ni vlada pritegnila nobenega v delegacijo. Tem večja je zato odgovornost delegatov, ki se bodo pogajali — na račun Slovenije. Naj vedo, da se ne pustimo zadušiti. Brez Slovenije in brez pristopa k morju pri Reki ni Jugoslavije. Kakor pravijo zadnja poluradna poročila iz Rima, bodo italijanske zahteve sledeče: meja do Snežnika, Zadar in Reka svobodna mesta, otoki Čres, Vis in Korčula italijanski.

Ljudsko glasovanje v ozemlju Vilne. Iz Varšave poročajo, da so Poljaki sprejeli predlog Zveze narodov, da se v ozemlju Vilne izvrši plebiscit.

Francosko-madžarska pogodba, glasom katere bi Francija prevzela kontrolo nad madžarskimi železnicami in katere Anglija ni hotela priznati, se bo razveljavila.

Podaljšanje roka Madžarski, ki ki ji ga je dala ententa za ratifikacijo mirovne pogodbe, je vzbudilo v naših političnih krogih v Beogradu veliko nevoljo. Naša vlada se hoče v zvezi z drugimi državami »male entente« po-brigati, da se Madžarski onemogoči, odtegniti se obvezam trianonske pogodbe.

V Združenih državah je po dozdajnih poročilih izvoljen predsednikom kandidat republikanske stranke Harding.

Iz Korotana.

Nepravilnosti pri plebiscitu. Takoj po izvršenem plebiscitu na Koroskem se je podal na plebiscitno ozemlje z večjim številom uradnikov policijski svetnik Kerševan in je tam preiskal vse nepravilnosti in sleparije na našo škodo. Sedaj se je z zbranim gradivom odpeljal gospod Kerševan v Beograd v svrhu poročanja osrednji vladi. Bila je dobra misel preiskati vse sleparije takoj po izvršenem plebiscitu, ko so bile še vse te sleparije vsem v živem spominu in je bila na Koroskem še naša uprava, ker danes bi bila vsaka preiskava že nemogoča.

V Črni pri Prevaljah je umrl 27. oktobra šoški svetnik in prof. v pok. Anton Kaspret, znan tudi kot znanstvenik po slovenski domovini.

Slovenske uslužbenke, ki so glasovali za Jugoslavijo, odpušča grof Thurn v Pliberku. Upamo, da se bo z njegovimi veleposetvi v mežiški dolini takoj pričelo postopati po predpisih agrarne reforme.

Volilno gibanje.

Volilni shod JDS v Mariboru je 7. tm. ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu. Govore dr. Kukovec, dr. Gregorin in Ivan Rebek.

Shod na Vranskem minolo nedeljo popoldne, na katerem so poročali minister dr. Kukovec, dr. Kalan in Prekoršek, je bil krasna slika strukture demokratske stranke. Inteligent-uradnik poleg trgovca, obrtnika in kmeta, vsi z napeto pozornostjo slede nedosežno krasnim izvajanjem min. dr. Kukovca. Nobenega napada na nobeno stran, stvarno razmotrivanje političnih in gospodarskih vprašanj — navzoči klerikalci in samostojni kmetje to v veliko zadoščenje demokratski ideji priznajo. Da, demokratska stranka ne živi od fraz, ne od hujskanja, ne od raznih obljub: resnica — in četudi je včasih bridka — je in ostane nien evangelij.

Volilni shod demokratske stranke v Ljubljani se vrši 5. novembra v Unionu.

Čisto ameriški način poročanja je upeljal sodrug Etbin Kristan v »Napreju«, čegar glavni urednik je. Tako poroča v št. od 2. tm., da je bilo na demokratskem volilnem shodu v Celju 15 ljudi. Vsa čast amerikanizmu!

Železniški uradniki, ki so organizirani v »Zvezi« kot strokovni narodni organizaciji, odločno obsojajo postopanje predsednika Deržiča, ki kot predsednik Nar. soc. stranke zlorablja Zvezo v agitacijske svrhe. Tako bo Deržič s svojo samoljubno politiko užaljenega spravil Zvezo na kant, železničarje pa v socijalnodemokratski tabor.

V Črni gori je nosilec demokratske liste Marko Dakovič, vodja mlade črnogorske demokracije.

Minister dr. Stojanovič bo nosilec kand. liste v somborskem okraju.

V Žetalah sta 24. okt. dva klerikalna kandidata imela shod. Prišlo je kakih 60 ljudi obojega spola in raznega mišljenja. Boljši ljudje so trumoma bežali domov, češ: se že poznamo!

Vzoren krščanski mož je župnik dr. Jančič v Št. Petru v Sav. dolini. Strankam, ki so prišle zaradi reklamacij k njemu po dokumente, je dal iste brez uradne štampilje samo s svojim podpisom. Ker pa je bil sveti mož obenem v obč. reklamacijski komisiji, je vse reklamacije s temi dokumenti, ki jih je on strankam dal, zavrnil, češ, da niso dokumenti veljavni, ker nimajo uradne štampilje. Fin mož, kaj?! Seveda je bilo sodišče nekoliko drugačnega mnenja, je razveljavilo tozadevne sklepe reklamacijske komisije šentpeterske, svetega moža pa naznanilo državni pravdnikstvu, kjer — upamo — stvar ne bo zaspala!!

Celjske novice.

Minister dr. Kukovec se je v ponedeljek zvečer odpeljal v Beograd. Koncem tega tedna se vrne in se poda na agitacijsko potovanje v Maribor in mariborsko okrožje.

Odbor Celjskega olepševalnega društva vabi vljudno k prihodnji seji veselicega odseka, ki se vrši dne 8. novembra t. l. ob 5. uri popoldne v restavraciji Narodnega doma. Prosimo zanesljivo udeležbo.

Celjsko olepševalno društvo priredi — kot smo že poročali — dne 13. novembra t. l. v veliki dvorani hotela »Union« in njenih stranskih prostorih veliko ljudsko veselico v prid društvenim napravam. Za to prireditev vlada v vseh slojih našega občinstva izredno zanimanje. Društveni odbor, pomnožen z našimi vrlemi, priznana požrtvovalnimi narodnimi damami neumorno dela, pripravlja in se trudi, da zasigura veselici sijajen uspeh. Kakor čujemo, se je v zadnji odborovi seji sklenilo okrasiti dvorano z bogatimi šotori v najrazličnejših slogih. V staroslovenskem paviljonu se bode točila pristna domača kapljica, rokoko in holandski šotor pa bo skrbel za izborne jestvine, ki jih bodo nudile naše dame v slikoviti, slogu šotorov primernih nošah. Obeta se nam tudi krasna, pravljico razsvetljena orientalska kavarna, kjer se boš odpočil na pristnih preprogah in srebal pravo turško kavo, servirano od črnookih orijentalok. Posebno zanimanje vzbujajo srečolov. Celjsko občinstvo je darovalo dragocene dobitke (preproge, blago, svilo, platno, robce, nogavice, kravate, čevlje, les, premog, likerje, kavo, zlatino itd., itd.) Skratka, boginja sreče bo imela obilo darov za staro in mlado. Iz zimskih šetalšč na galeriji bo posredovala bliskovit promet — obdrepiljubljena drča. Na vspredu so kupleti, šaljiva enodejanka, orkestralne točke, proizvajane od pomnožene celjske godbe, šaljiva pošta, konkurenca lepotic in ples. Kdor se hoče dobro zabavati, naj pohiti dne 13. novembra v veliko dvorano hotela »Union«.

Za Olepševalno društvo v Celju je podaril veletrgovec g. Karl Pertinač 5200 K. Gotovo lep zgled, ki zasluži obilo posnemanja.

Javna dražba posode in orodja bivše vojne kuhinje v Celju se vrši 8. tm. ob 3. uri popoldne na dvorišču magistrata.

Angleško — francoski klub v Celju? Club anglo-français à Celje? Prejeli smo: Kot Slovenec, ki sem vedno bil v inozemstvu, stavim ta predlog. Če bo izvedljiv, ne vem. V tako malem mestu je to dvomljivo, poskusiti se pa more. Namen kluba: 1. Vsem, ki govorijo zapadne jezike, prilagoditi se razgovorjati. 2. Spoznavanje razmer v Franciji, Angliji in Ameriki. Skušala se bodo prirediti strogo društvena predavanja o tem predmetu. 3. razširjanje znanja francoščine in angleščine med Slovenci. 4. Skupno naročanje par vodilnih francoskih, angleških in ameriških listov. Slediti njihovem presojanju razmer v Jugoslaviji in drugod. 5. Klub je strogo nepolitičen. Vsakdo lahko pristopi. Vsi prijatelji zapadne civilizacije v Celju in na Štajerskem so naprošeni pristopiti že zaradi skupnega naročanja listov, ki so za posameznika predragi. Podpisovalna pola leži v Narodni kavarni v Celju, ali pa pismeno na predlagatelja. Predlagatelj: Le docteur Charles Pečnik, à Celje, rue Aškerc 4. (Charles Pečnik, M. D., Aškerc Street 4.)

Seja Gospodarskega sveta Občeslovenskega obrtnega društva je sklicana v nužnih zadevah za četrtek 4. novembra zvečer ob 7. uri v rudečo sobo Narodnega doma. Člani se prosijo zanesljive udeležbe.

Za Dijaško kuhinjo v Celju sta nabrali na domači slavnosti pri rodbini Lešničarjevi v Celju gospod. Tončka Frečetova in Slava Spindlerjeva 220 K. Našla se je žepna ura v nedeljo na okoliškem pokopališču. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri g. Kompanu na Bregu št. 19 pri Celju.

Kino Gaberje. Obvestilo. Ker je s 1. novembrom državna taksa na vstopnice 30%, smo prisiljeni zvišati cene sledeče:

Sedež	loža	K	12—
»	zaprti	K	11—
»	I.	K	7—
»	II.	K	5—
»	III.	K	4—

DNEVNE NOVICE.

Protidržavna hujskarja med vojaštvom je zadnji čas, v dobi klerikalnih protisrbskih gesel, zopet v polnem cvetu. Voziš se po železnicah, pa vidiš mlade fantaline v vojaških uniformah kako ti na polna usta zabavljajo na naš oedinstvenost, na Srbe, na vse, kar je nacionalnega, poslušajoč se pri tem najdrznejših izmišljotin in laži. Da se takim elementom zavežejo usta, je najbolje, vsakega takega takoj izročiti ali javiti policiji ali orožništvu. Naj se napravijo s takimi hujskaci protokoli, da se preišče resničnost njihovega govorjenja, da se obrekovalci kaznujejo, kakor zaslužijo.

200 poštinih aspirantk na cesto vrgel je nedavno poštni ravnatelj v Ljubljani. Imamo precej razumevanja za razloge službe, zdi se nam pa, da bi morali razni visoki gospodje imeti tudi nekoliko več razumevanja za ljudske brickosti in težave v današnjih težkih dneh. In to vsaj smemo zahtevati — in tudi bomo z vso odločnostjo — da se ne nastavljajo Nemci, slovensčine nezmožni, za pomožne uradne moči takrat, kadar se slovenske aspirantke na cesto mečejo.

Jovanović zavrača klerikalne napade radi plebiscita. Bivši predsednik koroške plebiscitne delegacije gospod Jovan Jovanović je izjavil uredniku »Politike«, da so obtožbe slovenskega klerikalnega časopisa proti centralni vladi neosnovane. Beograjska vlada plebiscita sploh ni želela. Plebiscit sam je delo ameriške vlade, ki je na osnovi dela ekspertov pri sklepanju sanžermenskega miru zahteval glasovanje. Ekspert je dal Venizelosu pojasnilo, da je celovški basén po plemenu zares slovenski, toda da so prebivalci v glavnem nemškutarskega mišljenja. Delitev na dve plebiscitni coni A in B je delo naših ekspertov iz Ljubljane. Kakor se je sedaj pokazalo, tudi sicer ni bil plebiscit dobro pripravljen. Vsa uprava cone A je bila v rokah ljubljanske deželne vlade brez umešavanja od strani Beograda. To je trajalo več nego leto dni. Beograd se je popolnoma zanašal na Ljubljano. Ljubljanski politiki so pripravili plebiscit, sicer v najboljši volji. Anketna komisija dela, in ko konča vso preiskavo in ves material, se bo govorilo naprej. Za danes se zadovoljite

s tem in recite svojim čitateljem, da so obtožbe proti vladi in srbskemu centralizmu neutemeljene in krivične. Za neuspeh je odgovoren povsem drug faktor.

Litva po narodnosti. »Kurier Poryanny« priobčuje statistiko osrednje Litvanske. Po tej statistiki obsega osrednja Litvanska 33.000 kvadratnih kilometrov in ima 1.240.000 prebivalcev, od katerih je 810.000 Poljakov, 120.000 Belorusov, 115.000 Litvancev in 190.000 Judov in drugih narodnosti, torej 66% Poljakov, 10% Belorusov, 9% Litvancev in 15% Judov. V glavnem mestu osrednje Litvanske, v Vilni je med vsem prebivalstvom (128.000) samo 2100 Litvancev. V Grodnu je vsega skupaj samo 23 oseb litvanske narodnosti, v okrožju Cszmiany pride na 180.000 prebivalcev vsega skupaj komaj 54 oseb litvanske narodnosti.

Em. Lilek.

Ustavni načrti za Jugoslavijo.

(Dalje.)

Da bi se izvelo državno ujedinjenje nove jugoslovenske države (držav po Sagadinu) s srbsko kraljevino, sestali so se novembra 1918 v Ženevi dr. Korošec, dr. Čingrija in dr. Žerjav kot odposlanci Narodnega Veča s Pašičem, predsednikom srbske vlade in tam sklenili t. zv. »Ženevski ugovor«. Ali ta ugovor ni dobil odobrenja srbske vlade. Zakaj ne? Dr. Sagadin misli, da Srbija ni hotela jugoslovenskim teritorijem, ki so se odcepili od avstro-ogrške monarhije, priznati značaja države, ženevskemu dogovoru pa ne značaja mednarodnega dogovora med kraljevino Srbijo z ene in »Jugoslavijo« z druge strani. Po mojem mnenju je srbski vladi bil največ na poti čl. 9 v Ženevskem ugovoru, ki se glasi:

»Zajedničko ministarstvo stajače u vezi s Vladom Kraljevine Srbije i sa Narodnim Većem u Zagrebu...

Ovaj poredak može se promeniti samo medjusobnim sporazumom Vlade Kraljevine Srbije i Narodnog Veća, a prestati će onda po sebi, kada nova državna organizacija bude stvorena na osnovu ustava, što će ga konstituenta doneti za celu državu.«

Srbija je priznala značaj države jugoslovenskim teritorijem, ki so se odcepili od slomljene a. o. monarhije, kakor je to razvidno iz gori citiranega regentovega odgovora na adresu Narodnega Veča, ali ona ni hotela, da bi se ti teritoriji po ujedinjenju s kraljevino Srbijo obdržali ta značaj, ker ona je bila za edinstvo, pa ne za dualistično državno obliko. Kakor Srbiji ni bil všeč savez dveh držav, tako tudi ne dve vladi, kraljevska v Beogradu in Narodno Veče v Zagrebu. Zahtevala je tudi eno narodno zastopstvo in priznanje kralja Petra I. za skupnega vladarja. Ko je Narodno Veče privolilo tem zahtevam, prišlo je do državnega ujedinjenja 1. decembra 1918, do jedinstvene države Srbov Hrvatov in Slovencev. S stvorenjem te nove države »nestalo je predjašnjih država, iz kojih je jedinstvena država obrazovana, naročito i Kraljevine Srbije kao samostalne države.«

V II. odseku, »Pravni značaj naše države in njen ustavni položaj«, trdi dr. Sagadin v § 7, da je naša država ustavna monarhija pod dinastijo Karadjordjevičev, in citira za dokaz te trditve iz adrese Narodnega Veča pasus: »Zaključak je Nar. Veća, da vladarsku vlast na čitavoj teritoriji sada jedinstvene države Srba, Hrvata i Slovenaca vrši Nj. Vel. Kralj Peter I, odnosno u njegovoj zameni kao Regent Vaše Kraljevsko Višočanstvo... Pošto u izjavama nema nikakvog naročitog izuzetka, slednje, da na čelu naše države stoji dinastija Karadjordjeviča u istom obimu, kao što je bila pre na čelu Kraljevine Srbije, t. j. u smislu čl. 57 Srpskog Ustava«. To je syllogismus crypticus! Ni v adresi N. V., ni v regentovem odgovoru na njo ne omenja se nikjer dinastija Karadjordjevičev, ampak samo kralj Peter I in »Regent«, ki ga odposlanci N. V. pozdravljajo kot vrhovnega komandanta zmagovite srpske vojske. Črnogorska Narodna Skupština je dala 13/26. novembra 1918 izjavo, da se Črna Gora, sa bratskom Srbijom, ujedini u jednu jedinu državu, pod dinastijom Karadjordjeviča...«, ali takšne izjave ne

najdemo v adresi »Narodnega Veča. Ako je z »obrazovanjem« jedinstvene države SHS 1. decembra 1918 »nestalo Kraljevine Srbije kao samostalne države«, kakor to dr. Sagadin sam trdi v § 5, str. 18, potem tudi srpska ustava iz leta 1903 nima nobene veljave — brez privoljenja Narodnega Predstavnništva — v jedinstveni državi SHS, pa se zaradi tega ne sme dokazovati naslednih prav dinastije Karadjordjevičev v tej državi na temelju ali v smislu § 57 srpske ustave. Nasledno pravo dinastije Karadjordjevičev še dozdej ustavno ni rešeno; rešiti bo ga morala konstituenta, ki je za to edini kompetentni forum!

V istem paragrafu 7, str. 24, postavil je dr. Sagadin vprašanje: »Da li je naša država parlamentarna monarhija?« Po odgovoru regenta na adresu N. V. bi morala biti, ker v tem odgovoru beremo: »Veran primeru i zavetu, koje imam od svog uzvišenog roditelja, ja ću biti kralj samo slobodnim gradjanima države Srba, Hrvata i Slovenaca, ostati uvek veran velikim ustavnim, parlamentarnim i širokim demokratskim načelima...« — ako nočemo vzeti te obljube pro futuro, ko bo prestolonaslednik Aleksander zares kralj, pa ne samo regent.

Niže doli piše avtor:

»Ovaj pojam (parlamentarna monarhija) nije pravni, nego politički pojam, koji je došao na kontinent iz Engleske. Glavna je karakteristika parlamentarne monarhije, što kruna u pogledu izbora vlade nije slobodnih ruku, već mora uzimati ministre uvek iz parlamentarne većine... parlamentarni režim nije jedan određeni oblik vladavine ili države, te postoji u samoj Engleskoj na faktičkim političkim odnosima između parlamenta i krune. Ni u Ustavu Kraljevine Srbije, ni u ustavnim propisima bivše a. u. monarhije ne može se naći za parlamentarni režim u gore pomenutom smislu pravna osnova. Zbog toga nalazim, da jednoj ustanovi političkog karaktera, kao što je parlamentarni režim, koji ni u jednoj ustavnoj državi nije proglašen kao ustavopravna ustanova, nije moguće u našoj državi pripisati ustavni značaj i ako se u adresi N. Veča govori o »parlamentarnoj vladi«. U protivnom slučaju to bi značilo ograničenje ustavnih prava krune, koja joj pripadaju po srpskom Ustavu. Za ovakvo ograničenje bio bi potreban izričit pristanak krune u obliku, koji izključuje svaku sumnju. Takvog pristanka u odgovoru Regenta nema.«

Proti vsem tem izvajanjem in nazorom o parlamentarizmu moram postaviti svoje prigovore. Zgodovinski razvitek ustavnega prava nas uči:

1. Da pojem parlamentarne monarhije ni samo politični, ampak tudi pravni, n. pr. na Angleškem od l. 1689, na Norveškem od l. 1905; bil je tudi na Francoskem za Luja XVI. po ustavi od l. 1791.

2. Glavna karakteristika parlamentarne monarhije ne obstoji v tem, da ima krona glede izbora vlade vezane roke, ampak v takšnem odnosu med krono in parlamentom, da je kronsko pravo in volja vladarjeva odvisna od prava in volje parlamenta, da ima parlament najvišjo zakonodajno in politično vlast, da je on faktični suveren v državi. Odtod tudi naziv »parlamentarna monarhija«. Zunanji izraz parlamentarne monarhije na Angleškem je ta, da vladar jemlje ministre iz večine parlamenta. Če mora koje ministrstvo odstopiti, ker ni dobilo več večine glasov za svojo politiko ni v parlamentu ni pri volitvah, potem pozove kralj vodjo nove parlamentarne večine k sebi, imenuje ga za predsednika tajnega veča in poveri mu, da sam sebi izbere svoje sodelavce.

3. Ne drži trditve, da »parlamentarni režim nije jedan određeni oblik vladavine ili države, da nije proglašen ni u jednoj ustavnoj državi kao ustavno-pravna ustanova.«

Po ustavi Združenih držav v Ameriki od l. 1789 ima predsednik pravo suspenzivnega veta, ki ga ima vložiti v 10 dneh proti sklepu kongresa. Na temelju tega prava more kongres vrniti zakon, da ga nanovo pretresa. Če pa ga kongres zopet sprejme z 2/3 glasov, mora ga nato podpisati. V francoski ustavi od l. 1791 dobil je kralj proti sklepu narodne skupščine samo suspenzivni veto za 4 leta.

Tudi po norveški ustavi iz l. 1905 ima kralj suspenzivni veto proti zaključkom narodne skupščine (storting); če pa tri skupščine, sestavljene po treh zaporednih volitvah, zopet isto sklenejo, potem ima njih sklep zakonsko veljavo, če ga tudi kralj zopet ne bi hotel sankcionirati.

Na Francoskem nima predsednik republike prava sankcije, ampak samo pravo veta. On ima dolžnost, da razglasi zakon v enem mesecu, računajoč od dneva, ko mu je bil predan od onega doma, ki se je zadnji z njim bavit. Razglasiti mora zakonski sklep celo v treh dneh, ako sta se obadva doma za njegovo nužnost izjavila. Predsednik ima samo pravo, da v gori označenem roku v obrazloženi poslanici zahteva od narodne skupščine, da se nanovo posvetuje o predloženem zakonu. Parlament ima v tem slučaju dolžnost, da se predsednikovi zahtevi pokorava. Če pa vstraja pri svojem prvotnem sklepu, potem mora predsednik zakon razglasiti.

Na Angleškem se je kraljevo pravo sankcije oslabilo v pravo veta. Ali angleški kralji se že od kralja Jurja I. (1714—1727) naprej niso več poslužili tega prava. Kraljica Ana (1702—1714) je bila zadnji angleški vladar, ki ni hotel podpisati od obeh domov predloženih zakonov. Ker sem gori pod 1) datiral početek angleškega parlamentarizma z letom 1689, hočem to dodatno zgodovinsko obrazložiti. Ko so Angleži leta 1688 s svojo »slavno revolucijo« vrgli kralja Jakoba II. s prestola, predali so krono Jakobovemu zetu Viljemu, namestniku v Holandiji, in njegovi ženi Mariji, stareji hčerki Jakoba II. Ali konvent (skupščina, ki ni sklicana od kralja) zahteval je od novih vladarjev, da pred kronanjem podpišeta vse stare svoboščine in vsa prava, ki so bila napisana in našeta na svečanem povelju, t. zv. izjavi pravice (deklaration of rights). Te zahtevi se je tudi ugodilo 23. februarja 1689. Novi parlament je proglasil nato to »deklaracijo« za temeljni državni zakon (bill of rights). Glavne ustanove tega zakona o pravicah so sledeče:

(Dalje prihodnjič.)

Prosveta.

Lep večer je nama bil...

Imeli smo srečo prisostovati koncertu »Trboveljskega pevskega društva Zvon« dne 24. okt. o priliki njegove 25-letnice. Rečem srečo in ne pretiravam. Slišal sem mnogo koncertov, a tako dobro se človek še ni imel ko na tej res lepi prireditvi. Koncert, ki se je pričel ob 8. uri zvečer in ki je bil oficijelno zaključen ob 10. uri, trajal je še dalje do 1/2. ure vsled krznega pevskega razpoloženja. Orkester na odru je čakal zaman na plesalce. Drugod plesalci komaj čakajo, da je koncert zaključen, tu pa je bila enkrat izjema. Kedo bi tudi plesal, ko zmagujoč čar pesmi fascinira od točke do točke poslušalce vedno bolj in bolj? Občinstvo ni mislilo na drugo zabavo, malo-ke do je sedel, vse je napeto poslušalo in vedno iznova je burno klicalo pevce na oder. Meni pa se je vse to še posebno dopadlo — saj zgodilo se mi je kot potniku v puščavi, ki pride do dolgo zaželjene oaze. Nastopilo je Trboveljsko pevsko društvo v mešanem zboru s 50 fino izvežbanimi pevci pod vodstvom g. O. Moll-a, v moškem zboru pa pomnoženo z Zagorskimi, tudi s 50 pevci, dalje prof. Kozinov četverospsev in operni pevski zbor z 11 pevci pod vodstvom g. Zorka Prelovca iz Ljubljane. Pevski zbor iz Hrastnika, ki je tudi obljubil sodelovanje, pa je iz neznanih razlogov žal izostal. Radi bi ga slišali. Nastopila je tudi ena gospodična kot solistka, sicer bolj malim, a zelo ljubkim glasom uspešno.

Navzoč je bil skladatelj Adamič, jedva vrnivši se iz Rusije, seve vsestransko burno aklamiran. Bodi srčno pozdravljen, mojster pevcev! Taka pevška armada seve nekaj obeta. Iz posameznostij bodi omenjeno sledeče: Vse tri moške skupine pele so Adamičevo skladbo »Vasovalec« in zelo zanimivo je bilo slišati, kako je vsak zbor to temperamentno skladbo tolmačil različno. Prvo darilo za lepo predavanje prisodil bi zagorskim pevcem. Saj, kdor ljubi priproste, lepe naravne glasove, morali so se mu Zagorčani omiliti. Ni čuda, saj so Zagorje menda najbolj muzikalni del Slovenije in najbolj čutapolna narodna pesem »Zagorski zvo-

novi« vzklikala je na teh od Orfeja blagoslovljenih tleh. Kdor pa je pevski gurman, zanima se pa tudi, kako sta to pesem tradirala Kozinov kvartet in Prelovčani. Skratka bi rekel: Zagorčani milino, Prelovčani: eksaktnost, Kozinovi: humor. Humor je izjednačil to nejednotno skladbo, katere popularnost leži v krasnem besedilu našega ljubega pesnika Župančiča, v prijetno celoto. Zelo, zelo pa smo obžalovali, da so Zagorčani stvar razumeli napačno — kakor da se jim hoče delati konkurenca z nejednakim orožjem. Vsekakor bi se morale zadeve, ki lahko žalijo čut, posebno v pevskih krogih opustiti. . . . V ostalem pa naj bodo zagotovljeni, da so ta turnir prestali častno in naj jim bo v bodrilo za nadaljni krepek razvoj! Njih pevovodja gosp. Levstik ima za slovensko pesem velike zasluge in v lepem soglasju s sosednjimi pevskimi zbori goji pevsko umetnost, kar se žalibog drugod ne opaža vedno.

Kozinov kvartet se je, odkar sem ga slišal v Celju leta 1915., zelo zboljšal. Našel je med tem časom svojo pravo struno: humor. Glasovi niso enakovredni. Uzoren je bas se svojo fenomenalno globino do contra B. Dober je prvi bas, dočim tenorja zaostajata. Vendar vé tenor s spretnim pevskim žonglerstvom se izogiba kočljivosti, v katerih bi se kazala kaka pomanjkljivost in z naravnost presemetljivo tehniko doseže popolno ednostnost in izjednačenje. Kakor da je skladba ulita iz samo enega pevskega vira. Adamičeva »Kmetška pesem«, ki niti v »Glasbeni Matici« v Ljubljani ni prišla do veljave, je po interpretaciji Kozinovcev postala biser humoristiških skladb. Sevó razume to le Kozina. Poja namreč v trojno hitrejšem tempu, kakor je skladba pisana, kar stavi visoke zahteve na pevske mišice in sosimpatično upliva na smešne mišice poslušalcev.

Neroden je le še nekoliko v nastopu, kar pa se lahko odpravi in po mojem skromnem mnenju mu je velik uspeh na tourneju povsod zagotovljen, saj reprezentuje pevsko jednoto, s katero se Slovenci lahko ponašamo tudi izven naših mej.

Operni zbor ljubljanski predaval je kakor Kozinovci silno mnogo skladb. Presenetil nas je z izbornim tenorjem g. Lumbarja, z vsestransko dovršenim prednašanjem izbranih, izvrstnih pevcov in z lepimi, novimi skladbami, o katerih vrtilinah in nedostatkih pa ni tu prostora za podrobnejšo oceno. Občinstvo je viharno opetovano klicalo tudi te pevce vedno in vedno znova na oder.

Konečno bodi najprisrčnejše častizano Trboviščanom. Njih gospod predsednik nas je z dovipnimi, duhovitimi govori izvrstno razveseljeval. Pevski zbor pa je pel zelo težke skladbe dobro, deloma prav dobro z lepim prednašanjem.

Čutim prijetno dolžnost, da se damam in gospodom pevcem zahvalim za prelepo petje moje skromne, četudi »Zlate Kanglece«. Pogodili ste pod vodstvom vašega mojstra tudi težke pasaže, ki drugod ne uspejo vedno dobro, izvrstno; tako n. pr. »holaho«. Le uvod, intermezzo in sklep, ki ga harmonij in glasovir ima sam, naj bi bil pri eventualnem ponavljanju z boljimi instrumenti, da ne pade — v vodo, in sicer v tako, kakor bi deklica ž njo ne ozdravila bolnega bratca. — Vendar je to samo malenkost, ki s petjem samim nima opraviti ničesar. Omenil sem to le mimogrede, ker pri tako lepo uspelem predavanju se malenkostni nedostatki prav lahko tudi omenijo, in ker dober klavir skladbo silno okrepi in oživlja. Sicer pa najprisrčnejša hvala g. Mollu; bodi mu ta uspeh bodrilo za nadaljno uspešno delovanje.

Dr. Anton Schwab.

Igo Kaš: Dalmatinske povesti. Izdala Zveza kulturnih društev, založila Tiskovna zadruga v Ljubljani (»Prosveti in zabavi«, I. knjiga). Cena K 12.—, po pošti K 140 več. Zveza kulturnih društev v Ljubljani je začela izdajati knjižnico prosveti in zabavi. V njej namerava obnoviti predvsem leposlovje in poljudno znanstvo iz starejših letnikov naših revij, ki so postale vsled svoje redkosti občinstvu težko dostopne. S tem bo ustrezno splošni zahtevi naših javnih knjižnic po dobremu čitivu in tudi našim srednješolcem bodo te izdaje dober nadomestek za čitanke in pomožne knjige pri pouku

materinščine. Prvi snopič prinaša 8 Kaševih dalmatinskih povesti. Igo Kaš je poleg Podlimbarskega najznamenitejši pisatelj iz vrst slovenskega častništva; žal, da vsled neugodnih življenjskih razmer ni mogel razviti svojega bogatega pisateljskega daru. Njegovo delovanje za slovensko leposlovje obsega le par let. Zgodovinsko in pokrajinsko znamenita tla južne Dalmacije so mu nudila mnogo hvaležne snovi za njegove podrobne opise krajev in ljudi. Z gorkim čustvom nam odkriva bitje in žitje naroda, ki brezmejno ljubi svoj dom. Križi in kapelice nam pripovedujejo svojo romantično preteklost. Morje vabi mladeniča v nepoznane dalje za srečo in bogatstvom, da ga pokloni svoji nevesti; tujec umetnik najde vsebino življenja v prekrasem »roškem biseru«; tihotapci in pastirji, vsi pa in ribiči tvorijo pisatelju pestri svet; nad vse idealno pa nam predstavi ženske, njih tiho bolelost in vdano ljubezen. Knjiga, ki jo prav toplo priporočamo, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Koncert Thierry-Jeraj-Brezovšek.

Operna pevka ljubljanskega opernega gledališča gđ. Vilma pl. Thierryeva ter viol. prof. ljubljanskega konzervatorija g. Karel Jeraj priredita s spremstvom kapelnika ljubljanske opere g. Ivana Brezovškega dne 8. novembra tl. v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani skupni koncert. Omenjeni umetniki bodo tekom meseca novembra priredili še po en koncert v Mariboru in Celju.

Koncert Antona Trosta, našega glasovirskega virtuosa, se vrši v nedeljo dne 14. novembra tl. v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

H M E L J.

Žatec, dne 27. 10. 1920. (Uradno tržno poročilo Zaveze hmeljarskih društev v Žatcu) Promet na tuk. trgu je le neznaten in so se zadnje dni prodale nekatere partije po rastočih cenah od 4700—4800 č. K za 50 kg. Hmeljarji se branijo prodati in zahtevajo dnevno višje cene.

Glavni promet se vrši na kmetih, kjer razni sindikati in eksporterji kupujejo; zadnje dni se je pri rastočih cenah prodalo skoro 2000 centov. Vsled tega postaja zaloga na kmetih vedno manjša. Hmeljske kupčije se vršijo največ za angleški eksport, kamor je sedaj uvoz prost.

Visoko stanje tujih deviz in nizko stanje naše valute v inozemstvu povzročuje visoke hmeljske cene. Konečno razpoloženje tu in na kmetih je zelo čvrsto pri rastočih cenah.

Žatec, dne 31. 10. 1920. Včeraj se je prodalo 300 bal, vztrajno živahna kupčija pri rastočih cenah. 4900—5000 č. K za 50 kg — razpoloženje prav čvrsto.

Nürnberg: čvrsto — 2400 — 3400 M za 50 kg.

Naš izvoz je znašal v avgustu 65,831.222 dinarjev.

Za upeljavo 8-urnega delavnika pri železnicah, poštah, brzojavnih in telefonskih uradih v Švici se je izreklo švicarsko ljudstvo pri glasovanju dne 30. okt. in sicer z 369.000 glasovi proti 271.000.

Gospodarska konferenca Srednje Evrope se bo vršila v doglednem času v Bratislavi. Povabljeni so države: Češko-slovaška, Jugoslavija, Avstrija, Rumunija, Ogrska, če ratificirajo in izvede mirovno pogodbo, ter tudi Italija in Nemčija. Vsaka država pošlje 5 zastopnikov.

Izvoz 2500 žrebet iz Slovenije v inozemstvo je dovolil ministrski finančni komitej.

Izvoz iz Jugoslavije je v prvem semestru znašal 465,036.035 milijonov dinarjev. Ena tretjina te svote odpade na izvoz lesa. Izvoz celega lanskega leta je znašal 655 milijonov dinarjev. Letošnji izvoz presega torej lanskega za okroglo 20 odstotkov.

Premogovni rudnik »Karpan« v Istri, ki producira letno 1,300.000 q premoga po 6.000 kalorij, je kupila italijanska družba »Arsa«, ki je zvišala svojo delniško glavnico od 15 na 30 milijonov lir. Prejšnji lastnik, Trboveljska družba je ostala udeležena s 40 odstotki.

Trboveljska premogokopna družba zviša svoj kapital od 24 na 48 mili-

jonov kron. Tretjina odpade starim delničarjem, ostalo prevzame po dveh tretjinah jugoslovanski sindikat in ostanek francoski sindikat. Jugoslovanski interesenti zahtevajo razširjenje in intenzivno izrabljanje rajhenburškega rudnika.

Dopisi.

Vojnik. Na ustanovnem shodu podružnice Jugoslovanske Maticе v Vojniku dne 1. novembra 1920 v posojilnični dvorani se je sprejela poleg 4 mariborskih resolucij tudi naslednja: »Zunanje ministrstvo naj si vzame eksperte iz zasedenega ozemlja, ki natančno poznajo vse razmere in težnje tamošnjega naroda, da bo z njihovo pomočjo odločevalo korake, ki bodo potrebni za osvobodjenje zasužnjenih krajev.«

Iz Gornjesavinske doline. Nemškutarstvo bi tudi pri nas rado dvignilo glave. Komunistični agitatorji prihajajo k nam na shode in hujskajo proti državi in dinastiji. Glavno nemško gnezdo je klerikalno Ljubno. Razni Podpečani love Gorjance potom socijalističnih konzumov in hujskajo proti narodnemu trgovstvu in narodni inteligenci, proti državi, proti edinstvu. Ob Jadranu bijemo odločilni boj, avstrijska meja se je na Koroškem pomaknila v našo bližino, naše oblasti pa tu ob meji mirno pripuščajo protidržavne hujskarije nemškutarstvo-komunističnih elementov.

Ljutomer. Bližajoče se volitve so pokazale rakrano v političnem življenju Ljutomera in Murskega polja — veliko pomanjkanje narodnih delavcev, posebno pa voditeljev! Krajevni odbor »Kmečke zveze« je »po gosp. Jakobu Rajhu« skušal izreklamirati celo vrsto slovenskih volilcev, o katerih je domneval, da bodo volili napredno, dočim so za ta dični odbor vsi ljutomerski Nemci in židovje postali po prevratu dovolj zavedni Slovenci, da smejo soodločevati o ustroju naše slovenske domovine. Dasiravno v tem odboru »Kmečke zveze« razven figuranta Rajha ni bilo nobenega kmeta (ker v »kmečki« zvezi kmet sploh nima nič govornika), je odbor izreklamiral po večini samo kmete in posestnike (n. pr. Jandlana, Mohoriča, Sršena, Mira, Zemljiča itd.). Skuhale so se te reklamacije seveda v farovžu, kjer morajo imeti za politiko dosti časa, saj je kaplan Lovrec celo cvenški volilni imenik odnesel v ljut. farovž, kjer so se za volitve brigali seveda samo kmetje! Od napredne strani je vladalo tozadevno popolno nezanimanje. Ljudje, ki so za voditelje poklicani, deloma ne delajo nič, deloma pa stoje pod čudnimi vplivi in ustvarjajo neke nemogoče nemško-klerikalno-židovske kombinacije in to v času, ko znani perverzno neumni in podli »Stražini« dopisnik zliha najogabnejšo gnojnico na »Sokola«, v kateri se kaže vsa duševna kultura te kreature. Človek, ki po krasno uspeli sokolski slavnosti v Ljutomeru po »Stražini« pobira ženske hlače in spodnja krila, ki pusti pri g. Rajhu Jošku, ki je kot odličen poštenjak in narodni delavec znan daleč izven naše domovine, uganjati »Sokole« bogoskrunstvo, drugega imena ne zasluži. Take infamne laži iz trte izvijati more edino popolnoma demoralizirana propalica. Hvala Bogu, se je že začelo naše ljudstvo, katerega sinovi so naši »Sokoli«, s studom odvracati od dopisnovih listov in njegove stranke. In tisoči udeležencev sokolskih slavnosti bodo postali apostoli resnice in v doglednem času izrekli obsodbo nad tako »katoliško« stranko. Prostaški ton in smelost zavijanja in laži »Stražinega« dopisnika izziva naravnost k samopomoči. Pod častjo »Sokola« pa še mora nadalje ostati, da bi po časopisju lomil kopje s takimi podleži. Napredna javnost pa se naj bolj pobriga za lep Ljutomer in bogato Mursko polje, ki bi dalo krasen zaslužek še enemu odvetniku, ki ga kot narodnega delavca nujno rabimo. — Sanator.

Sokolstvo.

»Sokolšč«, list za sokolski naraščaj št. 7—8, je ravnokar izšel ter ima sledečo vsebino: 1. Sokol sem in sokol ostanem. 2. Našemu diaštvu 3. Naraščaj na VII. vsesokolskem zletu v Pragi. 4. Mariborski zlet. 5. Koroška deca v Ljubljani. 6. Sokolič iz dežele.

7. Snaga v živalstvu. 8. Spomini na srbski umik v l. 1915. 9. Plavanje. 10. Vaje z obročki za deklice. 11. Glasnik. 12. Sokoliču. Sokolič stane letno 24 K, vsled česar pozivljamo vsa bratska društva, da ga v kar največjem številu naroče.

V pisarni Jugoslov. Sokolskega Saveza v Ljubljani se dobijo sledeče knjige: Bajzelj: Vaje na bradlji, po 6 K. Dr. Pivko: Telovadne igre III. del po 8 K; Dr. Pestotnik: Kako upravljati in voditi sokolska društva? po 22 K. Naročajte te knjige.

RAZNE VESTI.

Požigi na Krasu. Tekom zadnjih dveh mesecev je na Krasu pogorelo pet vasi, pred kratkim Lokve pri Divači, kjer je požar uničil našim ljudem vse. Stvar je sumljiva, ker so požigi naših kmetijskih vasi postali skoro sistematični.

Sanatorij zgorel je 31. oktobra zvečer v Wienerwaldu, kjer je bilo 50 postelj za bolne na pljučih. Bolnike zo s največjo težavo rešili.

Veliki tatvini na sled prišla je mariborska policija. Zaprli so nekega železničarja, ki ima na vesti tudi razne vlobe v vagone. Tri velike bale blaga so že našli. Preiskave se nadaljujejo.

Kako živi 104 leta stara Angležinja? Na Angleškem je precej ljudi, ki so dosegli visoko starost. Med temi je tudi Betsy Wotton, žena, ki je stara 104 leta. Hodi okoli brez palice. Od svojega 90. leta dalje vstaja ob 7. in ima za zajuterk nekoliko svinjskega mesa, jajca in kruh; potem gre s hčerjo na enourni sprehod; opoldne kosi juho, malo sočivja in kako močnato jed; popoldne spi par ur, potem gre zopet na sprehod; zvečer je ribe in malo kruha s sirovim maslom, spat gre ob 8. Alkoholni pijač ne uživa nikdar in tudi ne pusti, da bi se kadilo v njeni sobi. Na 104. rojstni dan so jo obiskali razni njeni otroci in sorodniki ter ji čestitali, na kar se je ginjeno zahvaljevala.

45 dni se je postila v Rosenburgu v Ameriki žena J. M. Lane. Bila je bolna na želodcu. Na neki nasvet se je odločila, da poskusi s postom pregnati bolezen. Vživala je skozi 45 dni samo malo vode in pomarančnega soka. Sedaj je zdrava.

Zadnja poročila.

Renegatski hujskač v Velikovcu.

Velikovec, 2. nov. Prejšnji velikovski župan Pinteritsch je izdal oklic v obliki okrožnice na vse prebivalce sosedne občine St. Rupert, v katerem jih poziva, naj se izrečejo za izgon župnika Treiberja in šolskih sester, češ, da so ti najbolj podpirali slovenski živelj v velikovski okolici. Če se ne bi škof hotel zahtevi ukloniti, si bode prebivalstvo poiskalo zadoščenja na lastno pest. Okrožnico je prenašal neki sluga Krhnjec in je nabral veliko podpisov, ker so večinoma podpisali, ne da bi pogledali, kaj je zapisano.

Rudarji na Angleškem sprejemajo vladne predloge.

London, 2. nov. V kolikor se more doznati o izidu glasovanja rudarjev o predlogih vlade, je položaj tak, da bodo glavni predlogi z veliko večino sprejeti. V južnem Walesu, kjer so se delavci najbolj protivili pristati na predloge vlade, je dosežena večina za sprejem.

Nemška socijalistična mladina na Češkem za komuniste.

Karlovi Vari, 2. nov. Pri zborovanju nemških mladinskih socijalističnih organizacij, ki se je vršilo včeraj in predvčeraj v Karlovih Varih, so po živahni debati sklenili z 80 proti 22 glasovom pristop k komunistični mladinski internaciji.

Zahteve rudarjev na Francoskem.

Pariz, 2. nov. Narodni svet francoskih rudarjev je imel danes popoldne sejo, v kateri se je razpravljalo o zvišanju delavskih plač. Rudarji zahtevajo petkratno povišanje plač od leta 1913. Rešitev zahtevajo do 12. nov. Lastniki rudnikov so poslali pisma, v katerih zahteve odklanjajo.

Telefonske zveze z Zagrebom oz. Beogradom nam do sklepa lista ni bilo mogoče d. biti, vsled česar izostanejo od tam poročila.

Podružnica
Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavnica 50.000.000 kron. - **CENTRALA V LJUBLJANI** - Rezervni fondi nad 45.000.000 kron.

Podružnice
v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Mariboru, Borovljah in Ptuj.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

296 - 29

Edina slovenska specialna trgovina z barvami in laki. **Agentura in komisijsko podjetje.** **447 156-70**

IV. Ferlež Celje
Narodni dom

Trgovina z lesom in drvni na drobno in debelo. Kupuje jamski in ostali les po najvišjih dnevnih cenah.

Registrov. kreditna in stavbena zadruga z om. zav. **v Celju "LASTNI DOM"** Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po (4%) štiri od sto 401 156-73

Prešernova ul. 15

Trgovina z južnim in domačim sadjem, z kanditi in slaščicami
R. DEBENJAK
Celje, Kralja Petra cesta 15.

Josip Rojc, mehanik
v Celju, Prešernova ulica št. 16.
V zalogi so najboljša nova in stara kolesa, fina francoska in angleška pneumatika. Vsekovrstna popravila se izvršijo točno.
770 52-22

Gostilna pri P.L. Bračić-u
na Dečkovem trgu 6 nasproti Kralja Petra vojašnice.
Točijo se pristna domača vina, vsaki čas topla in mrzla jedila. Sprejemajo se abonenti po nižjih cenah. na razpolago so sobe za tuje. Postrežba točna in solidna.
1329 solidna. 52-6
Jurij in M. Šanc.

Maks Zabukošek
krojaški mojster v Celju
Gankarjeva ulica
se priporoča za točno in solidno izvršitev oblek za gospode. 11 40

Pozor!
Prodajam takoj 2 1-vprežna koleseljna. Na ogled so vsak čas v gostilni pri F. Pavlincu, Gledališka ulica 5.

Na debelo in drobno kupite najbolje pri **tvrdki Janko Bovha**
Celje, Kralja Petra c. Celje, papir, zvezke, svinčnike, peresa, radirke in vse druge šolske in pisarniške potrebščine. 17

Avis!

Un jeune homme bien intelligent voudrait bien enseigner une gentille dame allemande le français sous la condition qu'elle en enseigne allemand. Ecrire à la rédaction du journal sous le chiffre «Mon plaisir». 1443 2-2

2000 kg
drobnega krompirja za svinje se proda. Celje, Kralja Petra cesta št. 26. 1444 1

Ivan Strelec
tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2.
Prezame vsa tapetarska dela, kakor napravo žimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in ceno. Točas v zalogi morská 502 trava, afrik in žima za modroce. 50-29

Pohištvo
za 2 spalne sobe se zaradi pomanjkanja prostora po nizki ceni proda. Gosposka ulica št. 24, I. nadstropje. 1449 2-1

Gostilno
vzamem v najem. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na F. H. hotel 'Beograd' Slovenjgradec. 1429 3-3

Gostilna F. Pavlinc
Celje, Gledališka ul. (poprej pri Zelenem drevesu).
Naznanjam cenj. občinstvu, da sem vse gostilniške prostore prenovil in tudi druge nedostatke odpravil ter gostilno zopet na dober glas spravil. Vina točim najboljša pristna, pivo Delniško in ker imam lastno mesarijo (nasproti Narodnega doma), je tudi kuhinja vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili; abonentom pa priporočam izborna hrano in solidne cene. Za obilni obisk se pripravim 1447 Celjanom in okoličanom 1

F. Pavlinc
gostilničar in mesar.

Ivan Ravnikar
veletrgovina = Celje.
Kupujem pšenico, oves, koruzo in ajdo po najvišji dnevni ceni. 107 100-97

„Zora“ čevlji so najboljši in trpežni!

Tovarniška zaloga v modni trgovini
A. Frece
CELJE, Narodni dom tik trafike.

Ljudevit Junger
CELJE
Prekajevalnica in izdelovalnica klobas. Električni obrat. Lastna hladilnica. Eksport se točno izvršuje.
1307 14-6

Stavbeno in galanterijsko kleparsivo Ant. Jošta nasl.
Franjo Dolžan
Celje
26 Kralja Petra cesta 8 nasproti „Belega vola“ 77
Prezema vsa v široko spadajoča dela. Izvršitev točna in solidna.

Za gostilničarje in vinske trgovce se priporočajo stara, močna črna in bela **dalmatinska VINA**
katera so vsled svoje visoke gradacije in dobrega okusa tudi najprikladnejša za zboljšanje slabših vrst vina. 18
Ivan Matković,
zaloga dalmatinskih vin
Glavni trg 8 Celje Glavni trg 8
Samo na debelo.

Trgovac sa 200.000 K
želi aktivno sodelovanje pri postoječem trgovačkom ili industrijskom poduzeću ili takavo preuzeti. Ponudbe molim slati pod »Trgovac 751« na Anončno ekspedicijo »JADRAN«, Maribor, Gosposka ulica 44. 1438 2-2

DANICA 1387 12-5

čistilo za čevlje čisti sveti in ohranja usnje
izdeluje
„SLAVIA“ tovarna kemičnih izdelkov d. d.
Telefon 5-46. Zagreb, Ilica 213. Brzjavni: „Cemia“.